

Издање научне грађе

„Добри смо ти гости дошли,
добар смо ти глас донели“:
Неколико српских народних
божићних песама из Белог Тимока

Зоја Карановић и Весна Ђукић

Зоја Карановић и Весна Ђукић боравиле су на терену у делу Тимочке Крајине, у селима око Белог Тимока, у неколико наврата 1997. и 1998. године. Том приликом забележиле су око 250 песама. У овом прилогу представљене су божићне песме које су записане од Николице Јовановић (Врбица), Стамене Јовановић (Ошљане), Зорке Миладиновић (Ошљане), Вукосаве Милетић (Бучје), Слободанке Милојевић (Валевац), Ружице Петровић (Петруша), Душанке Првуловић (Селачка) и Момирке Цветковић (Витковац).

Кључне речи: лирске народне песме, обредне песме, божићне песме, Бели Тимок, Тимочка Крајина

1

Замучи се, коledo,
Божја мајка, коledo,
Од Игната, коledo,
До Божича, коledo.
На Божич се, коledo,
Раскрснула, коledo,
Па си роди, коledo,
Младог Бога, коledo,
Младог Бога, коledo,
И Божича, коledo.
(Зорка Миладиновић, Ошљане)

2

Запели се, Дане, ле, два славеја
Дане, ле, да мој Дане, брајно, ле, мој коледо!¹
Запели се, Дане, ле, у луг зелен.
Да си роде, Дане, ле, млада Бога,
Млада Бога, Дане, ле, и Божича.
Кад су пошли, Дане, ле, преко поље,
Преко поље, Дане, ле, на крштење.
Сво се жито, Дане, ле, преклонило,
Овас жито, Дане, ле, не тејало.
Проклела га, Дане, ле, Божја мајка:
„У цркву се, Дане, ле, не носило,
У колач се, Дане, ле, не месило!“
(Стамена Јовановић, Ошљане)

Сл. 1. Стари бунар, Бели Тимок

3

Валио се Божић
С младога Бога и Божића,
С мед и масло, с леб и брашно,
С'с белу пченицу, с дечицу,
Пилчићи, јаганчићи, телчићи,
Сас паре, срећу, здравје.
(Ружица Петровић, Петруша)

¹ Припев после сваког другог стиха.

4

Ој коледо, коледо,
Добри смо ти гости дошли,
Добар смо ти глас донели,
Све овчице калушице,
Сви овнови рогати!

За ову песму казивачица је рекла: „Ја сам тој од стари чула.“

(Николица Јовановић, Врбица)

5

Колко искре,
Толко да буде срећа,
Да буду јаретинка,
Ждребетинка, јаганци,
Дечица, прасићи,
Мед, масло,
Пчеле, здравје, паре,
Све то...
(Момирка Цветковић, Витковац)

6

Ој, коледо, коледо,
Невен гуска на ледо!
(Слободанка Милојевић, Валевац)

7

Ој, коледо, коледо,
Четри гуске на ледо!
Све четири беле,
Четри јајца снеле.
(Вукосава Милетић, Бучје)

Сл. 2. Пејзаж, Бели Тимок

8

Стојан виче, коледо,
Од осоја, коледо,
Змија му је, коледо,
У пазуку, коледо.
„Оди, мајко, коледо,
Извади ју, коледо!“
„Ја без руку, коледо,
Час не могу, коледо.
А без сина, коледо,
Млого могу, коледо.“
Стојан виче, коледо,
Од осоја, коледо,
Змија му је, коледо,
У пазуку, коледо:
„Оди, сестро, коледо,
Извади ју, коледо!“
„Ја без руку, коледо,
Час не могу, коледо.
А без брата, коледо,
Млого могу, коледо.“
Стојан виче, коледо,
Од осоја, коледо,
Змија му је, коледо,

У пазуку, коледо:
„Оди, љубо, коледо,
Извади ју, коледо!“
„Ја без војно, коледо,
Час не могу, коледо.
А без руку, коледо,
Млого могу, коледо.“
„Неје змија, коледо,
Већ су паре, коледо!“
(Душанка Првуловић, Селачка)

Извори илустрација

Архив аутора.

“Fine Guests are Visiting, We Have Brought You Good News“:
Several Serbian Christmas Songs from Beli Timok

Zoja Karanović and Vesna Đukić

Summary

During field research in the region of Beli Timok in Timočka Krajina (Eastern Serbia) in 1997 and 1998, Zoja Karanović and Vesna Đukić recorded around 250 songs from various singers. Here the authors present several Christmas folk songs, recorded from Nikolica Jovanović (Vrbica), Stamenka Jovanović (Ošljane), Zorka Miladinović (Ošljane), Vukosava Miletić (Bučje), Slobodanka Milojević (Valevac), Ružica Petrović (Petruša), Dušanka Prvuловић (Selačka) and Miomirka Cvetković (Vitkovac).

Key words: Serbian Christmas folk songs (Cristmas carols), ritual lyric songs, Beli Timok, Timočka Krajina, Serbia

проф. др Зоја Карановић
Професор Универзитета у Новом Саду у пензији
Е-пошта: zjanko@stcable.net

Весна Ђукић
Е-пошта: vesnadjukic58@gmail.com

Примљено: 22. 2. 2019.
Прихваћено: 15. 5. 2019.